

ROZHNEVANÁ VDOVA

MINNA
LINDGREN OVÁ

Ljndeni

Rozhnevaná vdova

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Minna Lindgrenová
Rozhnevaná vdova – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

ROZHNEVANÁ VDOVA

MINNA LINDGRENOVÁ

ROZHNEVANÁ
VDOVA

Ljndeni

1

O všetko sa delíme! Jeden druhého podporujeme!“ „Zakrákal mi ktosi tesne pri uchu, nešetiac vlastné hlasivky ani môj ušný bubienok. Nahnevane som sa obrátila za hlasom plná nádeje, že môj pohľad zabije chuť toho človeka do spevu. Za mnou sa knísala objemná červenovlasá žena, mne celkom neznáma. Nevenovala mi nijakú pozornosť, iba sa prilepila na Valtonena putujúceho okolo takým grifom, že ten takmer spadol. „Dospelá žena vie lásku oceniť,“ pokračovala červenovláska a vášnivo objala Valtonena, ktorý sa vôbec nebránil. Ženina ruka s klátiacim sa pohárikom vína odrazu vyletela do výšín a jeho obsah mi vyšplachol na blúzku. Pred očami sa mi odohrali dve explózie súčasne: plamenná láska medzi Valtonenom a tou ženskou a spříška skla dopadajúca na podlahu reštaurácie. Cítila som, ako sa mi po hrudi rozlieva chladné víno, tvorí na blúzke trápny fľakanec a lepí sa mi na pokožku.

„Nič si z toho nerob, to vôbec nevedí,“ nezrozumiteľne zabľabotal chlap v koženom saku a pritisol na škvrtu ruku, akoby jeho lupinami posiatu pokožka dokázala tú tekutinu z látky vysať. „Máš naozaj pekné prsia, nádherne pevné,“ pokračoval v táraní a hľadel do diaľky, kde sa vynímal barový pult obľahnutý ľuďmi bojujúcimi o nápoje.

Mala som chuť chlapa v koženom saku udrieť, vedela som však, že sa to na týchto zábavách, kde sa každé priblíženie považuje za žiaduce, nehodí. Chcelo to relax a otvorenosť, odhodiť zábrany a oddávať sa, veď presne tak mi to Pike vždy znova opakovala. „Inak sa na teba nedostane!“

Štíhlemu mužovi, ktorého ruky nepoznali celú pravdu o mojich pekných prsiach, som poďakovala za kompliment. „Ale nebudeš ich tuho zvierat“, dodala som a sňala som mu dlane zo svojich prs, ako skúsená učiteľka v škôlke skladá paprče päťročného fagana z lopty jeho kamaráta. Môj obdivovateľ si pošúchal načúvadlo a presunul sa k ďalšiemu poprsiu.

Pohľadom som hľadala Pike a Hellu, ktoré sa mi medzitým stratili. Stredajší večer bežal na plné obrátky. V reštaurácii bolo až priveľa ľudí, všetci dosť pod parou. Hitovky hrali tak nahlas, že tí ľudkovia museli hulákať jeden druhému do ucha a čoraz hlasnejšie. Málokto počul, čo mu sused reve, lenže v tejto fáze už na tom beztak nezáležalo. Nadväzovali kontakty, navzájom sa obchytkávali a objímali, bez zábran, akoby to bol ich posledný deň, a to doslova.

Pred týždňom som sa zobudila v Kerave, čo by kameňom dohodil na sever od Helsínk. Bol to poriadny šok. Valtonen bol síce starý známy, no sex s kamarátom nebol pre mňa to pravé. Mala som na tú noc iba chatrné spomienky, jeden záblesk trápnejší ako druhý, a zo všetkých mi vyrážal úzkostný pot ako v menopauze. Nasledujúcich sedem nocí som prebdela a nestíhala sa čudovať, ako to, že nedokážem zabudnúť na zopár náhodných zábleskov, aby sa mi tá noc vytratila zo života. Teraz som s úľavou sledovala červenovláskino a Valtonenovo mocnejúce vzrušenie. Tentoraz sa nebudem musieť brániť kamarátovým úmyslom. Aj vtedy pred týždňom išlo až do

samého rána najmä o obrannú politiku, tak som sa na to aspoň snažila spomínať.

Odkedy sa Pike vrátila do mesta, bol život jedna žúrka. Alebo chaos, čosi na ten spôsob. Pike vravela, že celé leto mala zápchu, a celibát vyhlásila za chorobu, aby sa po štvormesačnej sezóne na chate dostala medzi ľudí.

Dnes sa všetko začalo takisto nevinným „jedným šumivým“ v záhradke na Esplanadi. Cieľom bolo len posedieť a sledovať hemženie turistov. Lenže Pike bola hrozne vyhecovaná, fajčila jednu od druhej a krákala všelijaké vulgárnosti. Vôbec nerozumela mojej morálnej opici po noci strávenej v Kerave. Podľa nej bolo „čertovsky fasa“, ako to svojim drsným spôsobom vyjadřila, že aj ja mám v úmysle zúčastniť sa na tých radovánkach, ktoré sa ponúkajú v pracovných dňoch večer v centre Helsínk. „Reštiky plné slobodných chlapov! Aleluja, chlapi padajú z neba!“

Podľa Pike, ak vôbec niekedy, tak práve teraz to bol trh pre voľné ženy, pre také, ako sme my. „Len kvitneme, sme inteligentné, krásne, zdravé a slobodné! Sme kráľovné, chápeš to?“ Nechcelo to viac, len sa ponoriť medzi ostatných a vybrať si najlepšieho. Valtonena.

Nezískala som jej súcit, ani keď som jej povedala, ako som sa nenávidela v prímestskom vlaku K cestou z Keravy, hádam by som sa aj vyšablila, keby v tých vlakoch boli záchody. Pike tvrdila, že tam záchody majú. A na starom dobrom Valtonenovi nevidela nič zlé.

„Je neodolateľne virilný, treba pripustiť, že má istú nadváhu, no je absolútne spoľahlivý a dobromyseľný. Čo viac si možno želať?“ krákorila Pike chrapľavým fajčiar-ským smiechom a zbytočne silno ma drgla do laktá. Podľa nej bolo fantastické správať sa nezodpovedne a slobodne. Presne tak to povedala: nezodpovedne a slobodne.

Jedno i druhé pre mňa znamenalo celkom novú myšlienku. Trvalo by, kým by som si na ňu privykla.

„Veď nie sme nijaké nástky,“ pokračovala Pike. „Nemáme čo stratiť. Akurát si užijeme a zajebeme, hi-hi-hi... Je dobré začať s Valtonenom, lenže nezostaň prešľapovať na mieste!“ Nebolo treba slov, aby bolo jasné, že aj Pike sa už zoznámila so svojím vlakom K.

Keď sme dopili fľašu šumivého vína a zatelefonovali sme Hellu, aby sa k nám pridala a podelila sa s nami o druhú, slnko už do záhradky na Esplanadi nesvietilo. O čosi neskôr sme sa s chichotom presunuli do Evergreenu, ktorý bol v tom čase ešte pustý. Lenže to som už nevedela, koľko je hodín, a s ustupujúcou opitnosťou som si sklúčene uvedomovala, že som osamelá v mohutnom, husto našliapanom húfe. Priateľky som stratila. Hellu vyhlásila, že zasa musí na záchod, a potom som ju už nikde nezazrela. Pike sa už dávno predtým vyparila von na cigaretu.

Hromada opitých ľudí sa knísala a tackala ako veľký krdel' rýb, pravda, neohrabanejšie a nepredvídateľnejšie. Pripomenula som si, ako mi Olli kedysi dávno prednášal o rojovej inteligencii a jej fyzikálne zaujímavej logike. Alebo žeby dnes bola rojová inteligencia niečo iné, niečo súvisiace s počítačmi? V každom prípade bola tejto mase, ktorá sa prevaľovala okolo mňa, inteligencia na hony vzdialená.

Ludia sa na tieto radovánky vyparádili naozaj pestro. Mnohí si navliekli to najlepšie, čo mali, výstrihy žien boli štedré a náušnice objemné. Na vybudovanie účesov sa spotrebovala hĺba laku a penového tužidla a rúžu bolo o to viac, o čo bol krikľavejší. Krátke sukne, jasné farby, puzdrové šaty a lodičky na podpätkoch. U mužov však najmä tie vekovité sivé obleky, aký má aj tamten bradáč, ku ktorého stolu ma neovládateľne tisne rojová inteligencia.

Odkväcla som mu na kolená. Dar padajúci z nebies prijal pokojne, akoby na mňa čakal celý večer alebo život. Okolo tela som ucítila silné paže. Vydesilo ma to, strhla som si lem šiat nižšie a poprosila som o prepáčenie, hoci to sotva mohol počuť.

„Nie je, nepríde, neochladne a ja nepoviem áno,“ spievali ostatní zákazníci reštaurácie. Zazrela som Hellu kdesi ďaleko na druhom konci sály. Tancovala a spievala, pristalo jej to. Helluine čierne vlasy sčesané po oboch stranách vírili, keď sa natriasala, akoby bola o dvadsať kíľ ľahšia a päťdesiat rokov mladšia. Bradáč, ktorému som sa ešte stále vrtela na kolenách, sa trocha pobavene usmial a pomohol mi na nohy. Potom sa postavil aj on a ponúkol mi stoličku vedľa seba. „Prosím, posad' sa.“

„Mňa si rozjarení hidalgovia nikam neodvedú, je to jednoducho nou tenk jú!“ zrevala odrazu predou mnou Pike a všetkými svojimi kilami pristála na stole. Sliny prskali, keď svoj rehot ukončila zakotkodákaním. „Ty si tu začínaš s akýmsi rozkokošeným hidalgom,“ nezrozumiteľne bľabotala a ubabranými rukami sa prehrabávala cudziemu mužovi vo vlasoch. Zacítila som čerstvý tabak, ktorý len slabo prekryval alkohol. Pike vstala, odkmasla sukňu, ktorá sa jej prilepila na dosku stola, obrátila sa a na odchode sa zapotácala: „Šable hore, bejby, zajtra si brnkne!“

Valtonen stál obďaleč, jeho vášnivá scénka s červeno-vláskou sa skončila a teraz hral na istotu, vlečúc Pike za sebou von z reštaurácie.

„Pardon,“ ospravedlnila som sa.

Bol to už pravdepodobne siedmy pardon, ktorý som povedala tomu neznámemu sivkovi, a bolo vidno, že ho to znova pobavilo. Pripadala som si ako pochábeľ. Všetko som ľutovala. Oľutovala som, že som zatelefonovala Pike

a Hellu. Oľutovala som, že som sa nimi v narastajúcej opitosti dala zväbiť na tento trh s mäsom, odohrávajúc sa od pondelka do piatka, ako toto hemženie nazval Valtonen.

„Ale veď by si mala vedieť, po čo ta my muži chodíme. Pitivo a pičivo!“ vysvetľoval mi tej noci v Kerave, keď vyžadoval sex. Odmietnuť znamenalo porušiť dohodu. V najzúfalejšej chvíli sa odvolal na ekonomické okolnosti a vysvetlil mi, koľko stojí jedna tabletka na potenciu. „Tie poisťovňa neprepláca. Hoci by mala.“ A tú drahú medicínu prehltol len kvôli mne.

Oľutovala som, že ani dnes som neodišla domov včas a namiesto toho sa tu bez vôle kníšem s ostatnými ako hlúpa mladica. Oľutovala som, že som skončila na tejto stoličke a sedím tu v blúzke páchnucej vínom vedľa neznámeho chlapa. Hanbila som sa sama pred sebou.

„Vyliali mi na blúzku víno, bola to taká veľká žena...“

Hľadela som na toho muža a myšlienka sa mi pretrhla, teda ak som nejakú vôbec mala. Videla som sivé oči a v nich čudne pôsobivý úsmev a cítila som, ako sa z nich derie smiech. Neovládla som sa. Rozosmiala som sa nad vlastnými rozpakmi, hanbou, ľútosťou a pokáním, istým opilstvom a všetkou tou komickosťou. Čo iné mi vlastne zostávalo? A chlap, ten sa tiež smial, a asi by sme z toho smiechu ani nevyšli, keby sa neskončil bozkom. Takým, o akých som len čítala v zlých knižkách a ktorý trval o čosi dlhšie, než by bolo vhodné, ktorý sa však skončil skôr, ako začal byť trápny. Po bozku chýbalo iba zamávanie rukou na taxík a všetko to ďalšie, čo by sa skončilo nasledujúce ráno, keď by som sa zasa zoznamovala s verejnou dopravou na cudzom sídlisku.

Lenže tentoraz k tomu nedošlo. Muž skončil rovnako rozhodne, ako začal, povedal svoje meno a navzájom sme

sa predstavili, ako bývalo zvykom kedysi dávno. Podali sme si ruky, takmer som urobila pukerlík. Potom oznámil, že ide domov spať, a odkračal, aby stihol posledný autobus. Stála som oťapená pri stole, a iste by som tam tak zostala až do záverečnej, keby ma Hellu neprebudila.

„No hrôza, veď máš rúž rozmazaný kade-tade!“

Hellu ma rázne odvliekla na dámske toalety, aby som sa upravila. Akokoľvek som sa však prehrabávala v kabelke, rúž som nenašla. Ruky sa mi triasli a srdce zúrivo tíklo. Usilovala som sa sústrediť na to dôležité, na rúž, veď o ten tu išlo, celkom iste som si ho vzala so sebou, dobre som sa na to pamätala, že som si pery naposledy namaľovala cestou, keď sme sem išli zo záhradnej reštaurácie na Esplanadi. Volal sa Kari Kirjosiiipi.

„To nie je pravé meno,“ povedala Hellu a nahnevane sa prezerala v zrkadle. „Ako mi môžu vlasy trčať takto na všetky strany?“

Na záchod prišla s poriadnym tresnutím aj Pike. Z akéhosi dôvodu neodišla s Valtonenom. „Zatial,“ povedala, kým si štuchaním obráteným koncom hrebeňa tupírovala vlasy bez toho, aby pozrela do zrkadla. „Valtonen môže byť. Nemám v úmysle obísť nasucho.“

Pike a Hellu sa na mňa zlostili, že som dovolila zdrhnúť takému dobrému chlapovi, tomu Karimu Kirjosiiipimu, ak sa tak vôbec volá. „Dobří bozkávači sú vzácní,“ vysvetľovala Pike a ukazovala nám, ako si pri každom cez sedemdesiatku treba nechtami pridržovať zuby. Mužov známkovala ako v škole a premeriavala im ruky, lebo mala teóriu vychádzajúcu „z obrovského empirického materiálu“ o vzťahu medzi rukami mužov a veľkosťou ich pohlavných orgánov.

V hlave mi šumelo, zadržovala som štikútavku a obdivovala som Pike a Hellu, ktoré vyzerali, že vôbec nič nevypili.

„Som absolútne ožratá,“ zaklamala Pike a drsne sa zasmiala.

„V našom veku nemôžeme byť absolútne ožraté,“ chichotala sa Hellu. „My sme buď frcnuté, alebo máme špičku.“

Žeby práve z toho Pike znervóznela? „V našom veku“ bolo čosi, čo sa nikdy nespelo vypustiť z úst.

„To je rovnako zlé ako ,ja v tvojom veku. Nikdy to nepoviete, ak nechcete vyzerat' ako storočné. Alebo ako vlastné matky.“

Pike od zúrivosti vypenila. Vek je iba číslo! Hlúpe číslo! Hellu vedela, čo príde, a tak bez slova vypadla, len na mňa hodila pohľad cez zrkadlo a zamrkala. Žralo ma, že aj ja neviem takto zdúchnuť, keď treba. Zostala som tam priklincovaná ako obeť Pikeinho zúrivého hromzenia na vek.

Hľadela som na jej vlasy tónované hned' tromi farbami, mala v nich plamene a tóny hnedej a boli šikovne zostrihnuté tak, aby sa zakrylo čelo a časť líc. Letokruhy okolo očí si zakryla tyrkysovými okuliarmi s hrubými obrúčkami, kým ležérna šatka mala za úlohu zakryť stopy rokov na krku. Šaty si zohnala v Hystérii alebo inom obchode pre hipíkov na dôchodku, boli na nich všelijaké strapce, nášivky a farby, a k tomu nízke čižmičky. Celok predstavoval naozaj vydarený bluf. Pri rýchlom pohľade a zlých okuliaroch bolo nemožné povedať, aká je Pike stará, pôsobila štíhlejšia než v skutočnosti, ako dobre vyzerajúca osoba.

„Sedmička a päťka, čože to znamená? Vôbec nič. Je celkom jedno, či mám päť a tri alebo deväť a dva. Alebo nie, dopekla s tým, nikdy nechcem mať deväťdesiatdva. Predtým si vezmem nejakú tabletku. Do hrobu pôjdem

pri plnej sile, ešte aj tam budem rozlievať a búchať šampusy svätému Petrovi do očí, tam kdesi... pred bránou pekla, kde na nás ten Peter čaká... v nebi, dočerta.“

Pike sa kľúčovému bodu svojho monológu smiala priveľmi nahlas a ja som pochopila, že predsa len bude poriadne potrundžená. Desivo sa knísala a prešlapovala, hrabúc sa v kabelke a zamotávajúc sa do vlastných slov.

„V nebi, dočerta... ach, dopekla s tým, ten čert je v pekle a v nebi je zasa... och, došľaka...“ Neprestávala sa hrať v kabelke, až napokon našla, čo hľadala. Ploskačku, no jasné. „Daj si z tohto, nech nemáš také nervy.“

Dala som si. Naozaj poriadne som si odpila z Pikeinej teplej ploskačky čohosi poriadne silného a ostrého. Ona to nazývala nervová petarda, akýsi energetický nápoj, ktorý mal zároveň povzbudzujúci aj upokojujúci vplyv. Podrobnosti ma nezaujímali. Dnes som nechcela byť žiadna vážna suchárka, nijaká ručná brzda radovánok svojich priateľiek. Ešte jeden glg, však sa z toho nepotentujem.

„Akurátne mazadlo,“ znížila som sa Pike pre radosť do nespisovnosti a ploskačku som jej vrátila. Pike zatriasla fľaškou nad umývadlom a zatvárala sa spokojne, lebo som vypila všetko.

„Ja ti ešte nejaké mazadlo zoženiem,“ zachichotala sa a potľapkala nenahraditeľného pomocníka, svoju kabelku prvej pomoci. „Škatulka poslednej záchrany pomôže, hi-hi-hi... Ale teraz poďme pozrieť, kde je ten tvoj Krivozip.“

„Kirjosiipi,“ opravila som ju.

„Zaručene to nie je pravé meno. Oklamal ťa, bozkávač akýsi. Hoci vyzeral taký nejaký spoľahlivý.“

Kariho Kirjosiipihho sme nenašli, odišiel, ako povedal. Pikeina nervová petarda mala na mňa až pridobry účinnok. Rozjarene som tancovala sama so sebou, čo som

nikdy predtým neurobila. Hellu mi v istej fáze pripomenula, že zajtra máme hodinu taliančiny, a celá bleďá odišla domov. Lenže ja som tancovala, krútila som sa a knísala a Pike bola v radostnom vytržení, v takom amoku, že sa zabudla zacieľovať na mužov a sústredila sa na radovánky medzi nami dievčatami.

„Ullis, sme skvelé! Dokopy dva prsníky a tri rakoviny, došľaka!“ kričala na mňa, zatiaľ čo okolo mňa krúžila, ruky zdvihnuté vysoko k stropu ako pri pohanskom tranzovom tanci pravekých národov. Pokúsila som sa ju pribrzdiť, až keď sa usilovala vyštverať na stôl. To vyzeralo životunebezpečne.

„Bedrový kĺb, došľaka!“ zakliala Pike a chcela podať polliter. „Mali by mi ho vymeniť za titánový. Som v poradovníku.“

Aj pri barovom pulte bola dlhá fronta. Navrhla som Pike, že sa postavíme do šoru na taxíky, lenže dostať ju preč nebola žiadna hračka. Ako som ju vliekla, nešťastne som drgla do brucha muža, čo sa knísal za mnou. Z úst mu na zem vyletel riadok zubov, plastová čiastočná náhrada hornej čeľuste. Usilovala som sa pomôcť mu vstať, pretože odrazu ležal na zemi a kopal nohami. Vyzeralo to, že by mohlo dôjsť k vychlipnutiu platničky, prinajmenšom u mňa, možno u oboch, no on sa napokon statočne pozviechal a postojacky si všimol šikmo dole svoje horné zuby, ktoré sa mi váľali pri nohách. V tej sekunde bol znova na zemi. Pike neprestávala tancovať, aspoň si to myslím, hoci v jej potkýnaní a zmietaní sa prepojenie s hudbou duniacou z reproduktorov nedalo pozorovať.

„Dievčence, zájdeme na šľáfrunk?“ spustil ten chlap hneď, ako stál na vlastných nohách a všetky zuby mal v ústach. Obidvoma rukami sa opieral o trojbodovú pa-

licu a vypytoval sa, z ktorého domova s opatrovateľskou službou asi tak môžeme byť.

„Z nijakého!“ oborila sa naňho urazene Pike. Prezradil, že on patrí medzi mládencov zo zariadenia so službami Blízky domov, čo však Pike začula nesprávne. Chcela sa dozvedieť viac o službe whisky domov, no ja som jej tie spády prekazila. „Ide sa! Vezmeme si taxík, odveziem sa okľukou cez teba.“

„Rad na taxík! Posledná možnosť!“ zakrákala Pike a pobehla k šatni. Prehodila na seba pestrý pruh látky siahajúci až po zem, zrejme to bolo niečo na spôsob kabáta. Za ten svet nemohla nájsť opasok. Pike sa krútila a skackala, chechtala sa nebezpečným smiechom hyeny, no jej úsilie nemalo hlavu ani päť. Chvíľu som stála ako hlúpa vedľa nej vo svojom civilne sivom prechodnom plášti pozapínanom opilecky šrégom, no napokon som musela vyjsť do nočného počasia. Zákazníci Evergreenu plačlivo pokrikujúci na taxíky sa vrteli pozdĺž celej Esplanadi ako donekonečna sa tiahnuci a prevažujúci had.

„Však ten rad je dlhší ako pred laboratóriom v zdravotnom stredisku,“ ozvala sa žena s parochňou na hlave, ktorá sa práve zviechavala z rakoviny. Stihla mi už vyrozprávať časť svojich komplikácií. Práve keď som v dave tých ľudí zúfalo hľadala Pike, akási pevná ruka ma strhla na zadné sedadlo čierneho medáka. V temnom taxíku som začula bas, ktorý povedal: „Do Keravy!“

Obrátila som sa, aby som si prezrela svojho nočného nápadníka. Do noci zasvietili husté biele vlasy stiahnuté do konského chvosta. Dvere sa s treskom zavreli a auto vyrazilo na adresu, ktorú som už poznala. Valtonen vyhrabal z vrečka blister s tabletkami, uchvatiteľsky sa usmial a prehltol svoju viagru.

2

Tento môj nový život sa vlastne naštartoval vtedy, keď som na dne jednej zásuvky našla starý zoznam adries na vianočné pohľadnice a telefónnych čísel z čias, keď si telefóny ešte nepamätali kontaktné údaje namiesto nás. Zarazene som v ňom listovala. Zo stránok sa na mňa vyhrnula hromada vzdialených ľudí, priateľov a príbuzných, o ktorých som dlho nepočula. Naozaj som mávala toľkých priateľov?

Nejaký čas som už surfovala na sociálnych sieťach, bolo to moje jediné okno do vonkajšieho sveta. Bola som len taký pasívny obkukávač, vo svojom profile som nemala ani len fotografiu. Listovala som v statusoch svojich napoly známych alebo drobných celebrit, kde sa vystatovali dovolenkami, deťmi a jedlami, odklikávala som „to sa mi páči“ pri vypiplaných kvetoch v záhradách a krajinkách s chatami pri západe slnka. Lenže väčšina ľudí z môjho telefonického adresára nebola na webe ani inde. Možno sme naozaj ešte udržiavali kontakt rozprávaním po telefóne a posielaním vianočných pozdravov.

O niektorých som vedela, že zomreli, pri ich mene som si do adresára poznačila krížik, aby som omylom neposlala vianočnú pohľadnicu nebožtíkovi. Pri ďalších som si povedala, že sú nezaujímaví, pri nasledujúcej skupine som

nemohla prísť na to, o koho ide. Keď som sa však pustila do naozajstného skúmania, zostavila som si krátky zoznam ľudí, ktorých by som ešte chcela stretnúť. Mená som si napísala v abecednom poradí podľa priezviska, na webe som si našla nové kontaktné údaje, zopár ľuďom som ponúkla priateľstvo na Facebooku a rozhodla som sa, že tým najdôležitejším hneď zatelefonujem.

Mala som strach. Podpazušie spotené a srdce divo tíklo. Ubehlo už hrozne veľa času odvtedy, čo som bola s tými ľuďmi v spojení naposledy. Mala by som im porozprávať o Olliho smrti, lenže to by malo za následok všetky tie večné kondolencie. Mojimi kontaktmi s dospelými osobami boli v posledných rokoch styky s pracovníkmi domácej ošetrovateľskej starostlivosti, úradníkmi sociálnych služieb, predavačkami z okolitých predajní a vodičmi taxíkov pre vozičkárov. Mnohí z nich nevedeli po fínsky, takže aj preto sa rozhovory obmedzovali na pár viet. O čom sme sa bavili? Čo si moji starí priatelia po tých rokoch o mne mysleli? Sú to ešte moji priatelia?

Došľaka! Olli chorel tak dlho, že všetci z nášho okolia sa zdekovali. Aj pohreb bol iba malý a strohý, nijaká spoločenská udalosť. Prišlo zopár snaživých príbuzných a jedna zvedavá suseda. Zástupy kondolujúcich som potom musela znášať, kade som chodila. „Drž sa v tom zármutku,“ omielali všetci tí svätuškári a potom si spomenuli, že susedom umrel pes, a vykladali to zadržievajúc plač. Lebo si predstavovali, že sme spoločne vystavení príboju na bralách života. Zo všetkých vyjadrení účasti je najväčšmi na vracanie to trápne „viem, ako sa cítiš“. Pánaboha, nikto nemôže vedieť, ako som sa cítila, keď Olli ochorel a zomrel.

Vzala som to od začiatku abecedy. Na čísle mojej sesternice Ritvy Aaltonenovej neodpovedal živý človek, ale nahrávka operátora. Číslo sa už nepoužívalo. Ritva bola pravdepodobne mŕtva alebo vážne chorá, to si zistím neskôr. Do zoznamu som si poznačila tenký krížik. Teraz sa bolo treba ponáhľať, kým ma neopustí odvaha.

„Domov dôchodcov Klimax, pri telefóne Haruša Aramdutiová.“

Aramdutiová, ktorá mi odpovedala na čísle mojej niekdajšej kamarátky z plávania Raije Erkkiläovej, nechápala, čo vlastne chcem, no oznámila mi, že Raija je práve na cvičení s tyčou. Raijin stav zostal nejasný. Sedemdesiatnička v naozaj dobrom zdravotnom stave by sotva chodila na rozcvičku do domova dôchodcov. Za jej meno som si napísala otáznik.

Riitta-Leena Haapanenová, Markova krstná, bola takou čerstvou mŕtvolou, že číslo zatiaľ nestihli zrušiť a aj telefón mala ešte stále nabitý – takže hrubý jednoznačný krížik. Vzal to jej manžel Risto. Navzájom sme si zaželeli výdrž v tom zármutku a ďalšie hlúposti, hoci sme mohli, ako vdovec a vdova, rovno zájsť na kávu. Risto mi porozprával, že Riitta-Leena zomrela celkom pekne na agresívnu rakovinu pečene, ktorá sa rozšírila do mozgu.

„V tom je práve tá milosrdná stránka, že keď mozog nefunguje, pacient necíti bolesti,“ povedal Risto vecne, čo mu dávalo nádej, že aj na neho sa raz usmeje šťastie.

Chvíľu sme sa so znalosťou veci bavili o domácej ošetrovateľskej starostlivosti, no potom som mu zaklamala, že mi niekto zvoní pri dverách, čím sa mi podarilo rozhovor skončiť. To bol nápad! Odkedy som sa zbavila ošetrovateliek a sociálnych služieb, zvonček pri mojich dverách sa nerozozvučal ani raz.

Sesternica Kirsti Hirvonenová si nepamätala, kto som. Počas hovoru sa ukázalo, že si dobre nepamätá ani to, kto je ona sama.

„Musím ísť, žiaci ma čakajú,“ povedala a zrušila hovor. Kirsti nebola učiteľka, ale fyzioterapeutka, takže som nepochopila, ako prišla na takú zámienku, aby sa ma zbavila.

Bývalú susedku Liisu Hulkkonenovú som zobudila v Thajsku. Rozhovor bol stručný. Ospravedlnila som sa a povedala som svoju najčerstvejšiu správu, že Olli zomrel. Nespustila kondolencie.

„No to je výborné! Konečne môžeš zasa žiť!“

Stratila som reč. Nevedela som, že sa to dá povedať aj takto. Liisa sľúbila, že sa k tomu vráti, hneď ako príde z Thajska, hoci nevedela, kedy to bude. Bola na zázjazde už tretí rok.

„Vyrasila som na dva týždne, lenže na brehu som narazila na skvelého chlapa, o pätnásť rokov mladšieho,“ chvastala sa. „Ďakujem za zavolanie, asi už zobudím Jimmyho!“ Za Liisino meno som si poznačila slniečko, ktoré pri ženskom mene vyzeralo trochu čudne.

Polovicu telefonátov som mala za sebou a cítila som sa najmenej na sto rokov. Liisa bola asi výnimka. Dvaťnásť rokov života som si nechala pretiecť pomedzi prsty ako domáca ošetrovatelka príbuzného a moje priateľky zatiaľ chradli, choreli a strácali pamäť. Boli tie nebožky a obyvateľky domovov naozaj moje rovesníčky?

Nakráčala som pred zrkadlo. Založila som si na nos okuliare na čítanie a nebojácne som pozrela do očí pravde, teda sama sebe, cez zväčšovacie sklá. Čosi také som už neurobila celú večnosť. Kým som opatrovala Olliho, na svoj výzor som nedbala. V kúpeľni bolo navyše matné osvetlenie a každodenný letmý pohľad bez okuliarov na

vlastnú tvár bol iba prostý podvod – teraz som to pochopila. Na tvári sa mi, okrem bežných rýh a vrások, odrazu objavila hĺbka hlbokých brázd, priam záhybov. Prežitý život! Skvelé spomienky!

Stroj. Došľaka, som úplný stroj! Nežijem život, iba podávam výkony ako stroj, pekelné efektívny stroj. Tak sa, dočerta, vyrovnávam so všetkým, čo predomňa život nagebrí, s rakovinou prsníkov aj s otroctvom domácej ošetrovatelky. V behu absolvujem cytostatické liečby a operácie, súkam si rukávy a krímim, umývam, dávam cikať a obraciam muža, čo sa premenil na vegetujúcu hmotu. Robím, dočerta, všetko, čo musím, to je život.

Kým Olli žil, umierala som postojáčky, a teraz, keď je Olli mŕtvu, chcem sa prebrať k životu, lenže, došľaka, neviem, ako na to. Som slobodná – po prvý raz v živote. Slobodná, aby som mohla robiť... lenže čo? A s kým, doparoma?

Vlasy mám v poriadku a husté, hoci zbytočne dlhé a čudne sivé. Vždy som obdivovala krásne zošedivené ženy, lenže na vlastnej hlave sa mi šediny vôbec nezdarujú štýlové. Na spánkoch a lícach mám zopár škvŕn, tie, samozrejme, patria k tomu, akože inak. Jedno materské znamienko na čele vyzeralo chvíľu na nepochybný malígny melanóm, lenže potom som si spomenula, že tá tmavá bradavica tak vyzerala od nepamäti. Krk je hrozný, ovisnutý znak moriaka, lenže aj to je zrejme normálne. Oči ešte vidia, ale už im to dlho nevydrží. Ponadvihovala som si viečka a dumala, či je verejná zdravotná starostlivosť schopná zaplatiť opravnú operáciu. Viečka brániace

vo výhľade sú predsa nebezpečné. Z nepozornosti by som mohla zraziť nejakého šesťročného šarvanca, keby som šoférovala.

Vek naozaj nie je iba číslo, je týmto všetkým, čo vidím v zrkadle. Pre niektorých, ktorí spadajú pod rovnaké číslo, to znamená poruchy pamäti, diagnózy rakoviny a nevyliciteľné choroby, pre mnohých aj dnu, opotrebovanie kĺbov, operácie zákalu. Čím väčšími som na seba hľadela, tým väčšiu istotu som nadobúdala v tom, že som sorta, ktorá sa s rastúcim vekom mení k lepšiemu. Som zdravá a nažive, stojím na vlastných nohách a pamätám si, v čej kúpeľni sa pozorujem.

Cez web som sa objednala o dva týždne ku kaderničke v Helsinkách a neústupne som pokračovala vo vyvolávaní. V zozname nasledovala Hellu, Helena Kaakkuriová, priateľka z detstva, z rodnej dediny. S Hellu sme hneď po maturite spoločne odišli za dobrodružstvom do hlavného mesta.

„To je výborné, že voláš! Mala som už také zlé svedomie!“

Hellu mi vyrozprávala, ako ju mrzí, že rovnako ako ostatní zmizla z môjho života po tom, čo Olli ochorel. Horlivo som ju utešovala. Nebola to jej chyba, že sme neudržiavali kontakty, veď ja som všetky prerušila. Netelefonovala som, nechodila som na triedne stretávky, hoci pred piatimi rokmi uplynulo presne päťdesiat radostných rokov od našej maturity.

„To má ďaleko od radosti. Je groteskné nazývať radostným stav, keď od najkrajšieho okamihu mladosti uplynú päťdesiat rokov.“

Hellu bola taká, akú som ju poznala, zhovorčivá a veselá. Z našej koedukovanej školy v Koutue sa päťdesia-

teho výročia dožili iba siedmi. Školu zbúrali, a tak sa stretnutie uskutočnilo v susednom meste na akomsi modernom gymnáziu, kam pozvali aj chudákov z ďalších zrušených škôl. Popoludní sa naša trieda naskladala do dvoch áut a vykonala čestný okruh po rodnej dedine, ktorá už vlastne nejstvovala.

„Pospájali tam päť dedín, ktoré vyšli na mizinu, a Koutua sa teraz volá Velká Muukkola. Knihovníčka z niekdajšej Malej Muukkoly zvíťazila v súťaži o nové pomenovanie.“

Na mieste, kde stávala naša spojená chlapčenská a dievčenská škola, postavili v deväťdesiatych rokoch obecný dom, ktorý sa už medzitým stal nepotrebným. Hellu vravela, že v budove zostala len kancelária sociálnej poisťovne a na stenách grafity. Po čestnom okruhu sa išlo do centra Veľkej Muukkoly a tam si účastníci dali trápne slávnostné jedlo v reštaurácii Pizzeria na pošte.

„Iná možnosť nebola.“

Hellu prezradila, že ostatné zaslúžilé abiturientky vyzerali ako stareny, poobliekali sa do béžovej, dve mali chodúľky a jednu tlačili na invalidnom vozíku. Nažive bol aj jeden muž, no jeho meno si Hellu nepamätala.

„Bol to ten chlapec, ktorému otec padol vo vojne a ktorý sa pocikal, keď mal na mape ukázať pohorie Ural.“

„Pertti Korhonen!“

„Presne ten, býva vo Vantaa a zaoberá sa genealógiou.“

Po hodine rozhovoru bol môj telefón horúci a mokrý. Dozvedela som sa o jej artroskopických kolien a poznala hodnoty jej štítnej žľazy, početné koničky a rozvody v susedstve. Sama Hellu sa rozviedla už dávno, keď si jej muž Esko našiel mladšiu ženu. Pri tom však nezostalo. Aj mladšia žena zostarla na prestarnutú, a keď jej vypršal dátum minimálnej trvanlivosti, našiel si Esko ešte mlad-

šiu a v tých turbulenciách sa z Hellu a exmanželky jej exmanžela stali dobré priateľky.

„Spoločný nepriateľ spája. S Tuulou sme zažili veľa radostí, chodili sme do kina a na výstavy.“

„A čo, už nechodíte?“

„Nie, lebo Tuula potom zomrela.“

Hovor sa skončil, ako keď utne. Hellu sa v mobile pravdepodobne vybila baterka, lebo keď som skúšala zavolať jej znova, mužský hlas mi oznámil, že s číslom sa práve teraz nedá spojiť. A to isté ešte po švédsky – takže aspoň niekde sa ešte používa druhý úradný jazyk.

Po krátkej prestávke som pokračovala. Jediný muž, ktorého som zaradila na zoznam, bol Olliho spolužiak Heikki Kukkonen. Mala som ho vždy rada, lenže môj telefonát ho celkom vykoľajil. Možno ním otriaslo pomyslenie, že jeho najlepší priateľ zomrel, hoci v tom nebolo nič tragické ani predčasné. Alebo si myslel, že mu chcem navrhnúť niečo nepatričné. Možno sa aj on ešte pamätal na tú jednu svätajánsku oslavu pred sto rokmi, keď sme sa opierali jeden o druhého, zatiaľ čo ostatní už spali.

„Práve prišla domov Sirkka-Liisa! Moja zlatá manželka chodí takto v stredu vždy do zboru,“ povedal naozaj nahlas. „Vieš, my s manželkou chodíme každý deň plávať a potom si urobíme malú prechádzku od plavárne domov. A v piatok mávame divadelný krúžok v centre pre seniorov.“

Zostávalo ešte jedno meno, Pirkko Suikkariová, Pike, moja dávna kamarátka zo študentských čias. Pike bolo ľahké poznať z profilovej fotky na Facebooku, lebo tá bola prinajmenšom dvadsať rokov stará. Také sme chceli vždy byť, dospelé, nie však ešte staré.

„Ach, dočerta, Ullis!“ napísala Pike neskoro večer v správe, ktorú ozdobila všelijakými malými obrázkami. Bola

na chate, kam sa odsťahovala už na 1. mája. „Bývam tu vždy od mája do neskorej jesene (*vydesená tvárička, divé prasa, letiaci orol*). Odchádzam, keď na zemi leží prvý sneh (*traktor, vyškierajúca sa tvárička*). Mráz zaháňa sviňu do mesta (*prasacia hlava, smejúca sa tvárička so slzami*) alebo túžba páriť sa (*baklažán, vysmiata tvárička*)!“ Neznášala som tie reči so smajlíkmi.

„Olli konečne zomrel, tak som si pomyslela, že začnem žiť,“ napísala som jej zbytočne stručne a spisovne. Pike vedela twítovať. Rýchlo nasádzala text, ktorý pripomínal reč: „Je tu na chate pekelné fasa, trkocem si tu s krtkami a jazvecmi (*smejúca sa tvárička so žmurkajúcim okom*). Raz týždenne si donesiem salámu a víno (*tri srdcia*) z dediny, inak sa ani neobliekam (*tvárička a nad ňou dúba*). V júli sa tu raz otočila Hellu, neľúbilo sa jej tu (*plačúca tvárička, opica zakrývajúca si oči*).“

Takže Hellu a Pike udržiavali kontakty, kým ja som strážila Olliho, aby nepadol z postele a nezadusil sa vo vlastných výlučkoch. Pomyslenie, čo všetko som si odopierala, bolo zlé, pripomínalo žiarlivosť. Veď Hellu a Pike by sa bezo mňa ani nepoznali. Obidve boli moje priateľky, ktoré som tak trocha mimochodom navzájom predstavila.

Pike pokračovala vo svojom bľabotaní, hoci som na predchádzajúcu správu nereagovala. „Ale keď si, Ullis, znova back in games, dorazím do mesta zaraz (*niekoľko tváričiek a taxík*). Musíme si vyraziť (*dva poháre na víno, vystreľujúca fľaša, usmiata tvárička so slnečnými okuliarmi*)! Dejú sa tam neuveriteľné veci (*lodička na vysokom opätku, bozkávací smajlík*). Neni si jediná vdova ani rozvedená v meste (*tancujúca dvojica, päť pulzujúcich srdc*). Toto je najlepší čas v živote (*hrba rozličných smejúcich sa tváričiek, medzi nimi jeden tučniak, pravdepodobne omylom*).“

3

Z Keravy som sa ponáhľala na ľudovú univerzitu v Zadnom Töölö celkom zbytočne. Z celej triedy som prišla včas jediná. Pike poslala textovku, že sa jej nepodarí prísť. Hellu sa oneskorila len trocha a vyzerala unavená, sťažovala sa, že na zdravotnom náramku má všetky hodnoty alarmujúco zlé, a snažila sa ma vypytovať na Pike a na to, ako ten večer nakoniec dopadol. Neodpovedala som, tvárila som sa, že sa sústreďujem na vyučovanie.

Učiteľka bola ešte len také decko, maloletá ako lekárka v zdravotnom stredisku. Aj jej meno mi pripadalo akési čudné, teda typické pre mladých: Miisa alebo Yannika, nepamätám si. Bola nesmierne energická a priateľská, pekne oblečená, ako aj má byť, keď učí jazyky.

Hellu milovala štúdium jazykov, všetkých možných jazykov. Vrela, že jazyky sa treba učiť, aby to človeku dobre páľilo. Z rovnakého dôvodu Pike už piaty rok chodila na španielčinu pre turistov, okrem nej začala túto jeseň spolu s nami taliančinu, lebo mala v úmysle splniť si sen o ceste za vínom do Toskánska. Pokiaľ išlo o štúdium románskych jazykov, mali tieto staré harcovníčky prísne a vyhranené zásady.

„Na subjunktív sa nevyplatí siahať. Vždy možno začať nanovo od začiatku,“ mudrovala Hellu.

Učiteľka zápolila s počítačom. Našťastie z neho nevydolovala zamýšľané cvičenie, takže sme si po počítačom potení na chvíľu vydýchli. Preposielali sme pozdravy a vymieňali si novinky.

„Padlo by mi dobre potrénovať si mozgové bunky,“ povedala Hellu. „V tomto veku zakrpatujú, ak človek nie je prieběžne aktívny. Staneš sa starenkou, ktorá je úplne mimo misy.“

Staneš sa starenkou! Ja som sa, dočerta, stala starenkou v rovnakom čase, keď prvé horúce vlny vnášali napätie do mojich najlepších rokov. Markova mladistvá láska sa zmenila na nechcené tehotenstvo a len dva mesiace po svadbe pre princeznú sa im narodila dcérka. Bola som zo svojho babičkovstva a predčasnej dospelosti svojho syna taká otrasená, že som sa nezapojila do udalostí s rovnakou profesijnou zručnosťou ako moja kolegyňa svokra, mama nevesty, ktorá, došľaka, ihneď, ako uvidela tehotenský test, oznámila, že je Babička, a od tej chvíle sa všetkým a všade ako Babička predstavovala, akoby sa jej vlastné meno následkom narodenia vnučky vymazalo z registra obyvateľov. To ona ma začala oslovovať ako babičku, hoci som vtedy, doboha, nemala ani päťdesiat.

Keď sa učiteľke nepodarilo počítač presvedčiť, aby fungoval, z núdze si vymyslela, že by sme sa mohli každý predstaviť, len tak zopár slov po fínsky, nezáväzne. Príšerný nápad. Bola som taká nervózna, že mám vystúpiť, až som zle počula, čo rozprávajú iní. Jediný muž v skupine mal na sebe sveter a hrozne koktal. To ma prinútilo zamyslieť sa, čo sa za tým skrýva.

„Som aktívna seniorka a na jazyky mám zlú hlavu,“ spustila Hellu.

Rozprávala dlho, bola zábavná, a keď vypočítavala svoje nekonečné koníčky, robila si sama zo seba vtipy. Patrilo medzi ne maľovanie na porcelán, joga, flamenco, mesačné predplatné na vystúpenia mestského orchestra, sci-fi filmy a stále ďalšie začiatočnicke jazyky.

„Naozaj som povedala začiatočnicke jazyky? To je hlúpe, mala som, samozrejme, na mysli začiatočnicke kurzy,“ zasmiala sa veselo.

Učiteľka a všetci členovia skupiny sa na Hellu usmievali. Bola som jediná vážna, lebo som mala rozprávať hneď po nej.

„Volám sa Ulla-Riitta Rauskioová,“ zakvíkla som tenúčkym hlasom a hneď som to oľutovala. Nikto ma nikdy nevolal Ulla-Riitta.

„Ona je len Ullis,“ zašvitorila Hellu a porozprávala im o našom dlhoročnom priateľstve, ktoré sa začalo, keď mi jej mladší brat ukradol kolobežku. „Poslali ma, aby som dohliadla na brata, či tú kolobežku vrátil, lenže odvtedy už ubehlo sto rokov, bolo to skôr, ako sme spolu išli do ľudovej školy pred deväťdesiatimi ôsmimi rokmi.“

Znova sa všetci zasmiali. Potom sa pozreli na mňa. Ako by som mala pokračovať? O veku hovoriť nebudem, tak som sa rozhodla už pred tým, ako Hellu prišla so svojou pravekou historkou. Bolo treba vymyslieť nejakú inú nezáväznú skutočnosť.

„Mám dve dospelé deti,“ začula som vlastný hlas a stuhla som od hrôzy. Môžem sa predstaviť nejakým pochabejším spôsobom? Nikto si predsa nepredstavoval, že moje deti budú iné ako dospelé. A bolo v tomto období života materstvo tou najdôležitejšou identitou? Čo záležalo na

počte detí, keď je cieľom schádzať sa, lebo sa učíme po taliansky?

„Vždy som mala rada taliančinu,“ vykoktala som nakoniec, zapýrila som sa ako malé decko a pozrela som sa na sivovlasú paniu po mojej ľavej strane, aby pochopila, že som skončila. A to už ako, že som vždy mala rada taliančinu? Taká banálna lož. Usilovala som sa počúvať, ako kolo pokračuje. Mnohé ďalšie boli matkami dospelých detí a milovali taliančinu.

„Nepovedala si, že si vdova,“ zašuškala mi Hellu do ucha.

Vdova, došľaka, neviem, ako by som tú úlohu mala zvládať. Či sa s vdovstvom, doboha, nespája nejaký bezodný žiaľ a koniec sveta, bezhraničná osamelosť a všetko to, čo u iných prebúdza sústrast? Ja už som však netúžila po žiadnom posranom súcite. Na Olliho pobrebe som však bola čertovsky odhodlane zamĺknutá a unavená, lebo to vdove pristane. V rečiach nad rakvou rozprávali nepochopiteľné príbehy o rybárovi, džentlmenovi a milom a veselom spoločníkovi, o mne celkom neznámom Ollim. Nikto nebovoril o tom čertovsky zamĺknutom samoľúbom egoistovi, ktorý s nespokojným výrazom a s pohárom whisky v ruke vysedával v knižnici tak dlho, až ochrnul. V mysli mi v tej chvíli krúžila iba jediná myšlienka: „Konečne!“

„Ja už na tie hodiny nemôžem chodiť,“ povzdychla som si, keď sme po vyučovaní kráčali do centra.

Bola som celkom vyčerpaná. Na kurze som prepotila spodnú košielku, lebo som sa neprestávala báť, že budem

musieť odpovedať na niečo, čo neviem alebo čomu nerozumiem. Keď sme postupovali podľa zasadacieho poriadku, nervózne som vyratúvala, aká úloha na mňa vyjde, a vôbec som nepočúvala druhých. Keď sivovlasá pani preskočila jeden riadok a ujala sa mojej vety, zmocnila sa ma panika. Hrozný stres.

Podľa Hellu som bola dobrá a vraj by som mohla trochu ubrať zo svojej utkvelej predstavy, že musím byť najlepšia.

„Taká si bývala už v škole, hrozná štréberka. Vždy len prvá a tým najhorším spôsobom.“

Potom začala hovoriť o mužovi vo svetri, ktorý, keď sa dostal do švungu, prestal sa tak hrozne zajakať. Po taliansky už vedel z minulosti a ja som nechápala, prečo je v kurze pre začiatočníkov.

„Nebud' hlúpa,“ skríkla Hellu. „Lebo tam sú voľné, osamelé ženy v jeho veku. Také ako ty! Odhoď ten svoj snubný prsteň a skoč po ňom skôr, ako ho uchmatne niektorá iná.“ Ten chlap bol pre mňa absolútne pristarý, najmenej o desať rokov starší. Podľa Hellu to bola drobnosť. „O čo sme starší, o to menšie sú vekové rozdiely,“ vyhlásila, no bola na omyle.

V začiatočnom a záverečnom úseku života vekový rozdiel narastá. V detstve o rok starší je úplne iný človek, o päť rokov starší je rovnako vzdialený ako o tridsať rokov starší. Priam dospelý. V priebehu dlhého, sivého stredného veku boli všetci bezveki. Vtedy bol vek hádam naozaj iba tým číslom, ktoré Pike tak nenávidela. Koho zaujímalo, či má sused tridsaťdva alebo susedka štyridsaťšesť rokov?

„Lenže keď sa potom dostaneme do posledného oblúka pred cieľovou rovinkou, vek znova nadobúda význam,“

vysvetľovala som Hellu. Hľadela na mňa s otvorenými ústami, akoby som sa rozhovorila plynulou ruštinou. „Šesťdesiatsedmička je čosi iné ako sedemdesiatpäťka. A osemdesiattrojka už celkom niečo iné než sedemdesiatpäťka. A čo už potom rozdiel, keď sa prekročí deväťdesiatka. Nie je to vari nad slnko jasnejšie?“

Rozprávala som a rozprávala. Povedala som, ako mi to pripadalo, keď v novinách písali o dobrovoľných prechádzkaroch, ktorí vyvádzajú starcov a starenky, a publikovali rozhovor so sedemdesiatdvaročnou paňou. Nie, nebola to tá dobrovoľná vyvádzačka, ako som sa nazdala, ale jedna z tých stareniek. Zoširoka som vysvetľovala, ako Štatistický úrad zaraďuje všetkých dôchodcov do rovnakého klastra čakateľov na smrť. Naša veková kategória dokonca nemá hornú hranicu, je tam iba spojovník: 65 -.

„Takže tam patríme, šesťdesiatpäť... a nič? To má byť naša identita?“ naliehala som na ňu.

Hellu mlčala. Radšej som s tým prestala. Kráčali sme v hlbokom, desivom tichu až na roh ulice, kde Hellu bývala a odkiaľ som to mala ešte zopár blokov na zastávku autobusu na Mannerheimovej. Horúčkovito som premýšľala, či som sa Hellu nedotkla. To som nemala v úmysle. Všimla som si, že všetko, čo sa týkalo veku, sa po sedemdesiatke stávalo citlivé ako popálenina. Najneskôr vtedy. Hellu bola moja najlepšia priateľka z detstva. Nikdy som si ju nespájala s vekom, veď sme kráčali v rovnakom rytme.

A teraz sme boli tu, Hellu stála zamĺknutá na rohu ulice a so zvrasteným čelom dolovala hodnoty zo svojho zdravotného náramku. Potom začala hľadať kľúče, ktoré jej viseli na krku. Po dlhom zhladávaní si ich všimla,

čosi si sama pre seba zahundrala a pustila sa do hľadania okuliarov, aby sa mohla pozrieť, ktorý z tých kľúčov je od brány. Okuliare mala na čele. Nezúčastnene som sa prizerala, ako si napokon spomenula aj na to, zasmiala sa a založila si okuliare na nos.

„Takže posledný oblúk pred cieľovou rovinkou,“ povedala a prestala sa smiať. „Zákruta smrti, tak to je tento náš život v tejto chvíli?“

Na rozlúčku sme sa objali, tento zvyk sme zaviedli kedysi, keď sme boli päťdesiatničky. Hellu zašla do chodby a na schodisko a ja som vyrazila na zastávku autobusu. Zajtra by sme si mali zasa zavolať.

4

„Nádherne priestranná!“ vykrikovala Susanna a vykrúcala sa na parketách ako tá najlepšia primabalerína. Domáca ošetrovateľská starostlivosť si odviezla svoj majetok, pričom si takmer podala kľučku s pohrebákmi odvážajúcimi Olliho a ja som na prvých metroch svojej vdovskej kariéry nevedela, čo si s osirelou miestnosťou počať. Keď bolo preč patientske lôžko, portatív, morfínová pumpa, všelijaké zdviháky a škatule s plienkami, kroky sa ozývali ako v kostole. „Teda desne veľa štvorcových metrov pre jedného človeka!“

Susanna a Marko prišli ku mne spolu, aby dali veci do poriadku, ako sami nazvali toto neočakávané vniknutie. Marko povykľadal zo svojho plecniaka na stôl nekonečné štôsy papierov a Susanna sa rázne pustila do vyprázdňovania skriň a skriniek. Vyberala z nich otcove odevy a obratnou rukou triedila aj moje spomienky.

„Ach, hrôza, koľké krámy sa vám tu nahromadili!“

Táto diabolská aktivita bola celkom novou črtou môjho decka. Začalo sa to po pobrebe. Do tých čias len čertovská pasivita. Susanna si zmyslela, že na pobrebe musím mať klobúk. Došľaka, ten klobúk sme zbáňali a lietali za ním celý deň. Kdesi vypriadla aj

závoj, ktorý som si vraj mala spustiť pred vdovským ksicht ako v amerických filmoch. Na tento trafený nápad som veru nepristala.

Marko vravieva, že mal dve výrobné sezóny. Myslí tým deti a možno aj manželky. Nikdy ich nevidím, na pobrebe však Marko predviedol celú tú perepút popri rakve. Pokojne som sledovala, ako manželky opreteký predvádzali silený plač. Iba štvorročné dvojičky prelievali slzy žiaľu, nevediac, o čo ide. Kvapka a Mach, dopánaboha, takéto mená dal môj syn svojej zatiaľ poslednej edícii. Prvú výrobnú sezónu by som ani nespoznala, keby som ich stretla na ulici. Aada a Justus, rovesníci svojej mamy.

Na Susannu vyšlo, aby k rakve pristúpila spolu so mnou, chudera, keďže si k sebe nikoho nenašla, štyridsaťdvaročná, slobodná a bezdetná vychovávateľka psov. Ani som, dočerta, nevedela, aký opatrovnícky vzťah sa to začína, keď sa dcéra do mňa zavesí a vlečie ma, aby som postála pri rakve jej otca.

„A mňa presuniete do ktorého zariadenia?“ spýtala som sa v snahe o humor, keď som už bola namrzená z dcériných operácií zameraných na odstraňovanie odpadu. Susanna vyniesla môj župan, v druhej ruke mala Olliho rybárske potreby a celkom dobrý, hoci, pravda, starý pekač hriankok. Kedysi sa robili trvácne výrobky.

„Čo si s takým dačím počneš?“ smiala sa Susanna a hodila to všetko oblúkom na hromadu odpadu. Župan nabral zospodu vzduch a chvíľu to vyzeralo, že vzlietne ako dravý vták s veľkými krídlami, aby ulovil hriankovač. „Zbytočne sa nezervózňuj. Všetko sa dá do poriadku,“ oznámila mi a potľapkala ma po líci.

Marko sa neznížil k role prehnane empatického šaša, mužne dokázal rozprávať aj o nepríjemných veciach, ako sú podrobnosti závetu a v ich výsledku moje príjmy. Kým som doma obskakovala deti, prevalilo sa tolko rokov, že môj dôchodok nebol priveľmi vysoký.

„Ale veď máš aj malý vdovský dôchodok,“ utešoval ma Marko a vysvetlil mi, na akú životnú úroveň dosiahnem v týchto svojich niekoľkých posledných rokoch života. Nesmela by som cestovať. Budem sa musieť naučiť počítať, čo zjem a kúpim, tak mi to zdôrazňoval môj synček, ten, ktorý bral obidve svoje výrobné sezóny štyri razy dovolenkovat' na druhú stranu zemegule a bobriu pečienku si flamboval calvadosom. Lenže ani on nepoznal celú pravdu. Po všetky tie roky som si sporila na vlastné meno a moja súkromná ordinácia zubnej lekárky dobre vynášala.

„Myslela som si, že predám chatu, z toho budem mať peniaze, aby som sa mohla rozmaznávať.“

„To nemyslíš vážne!“ skríkol Marko.

„Akože rozmaznávať?“ zrevala Susanna.

Jednoducho ich chytala hrôza už len pri myšlienke, že čosi také stále a posvätné ako rodinná chata by sa im stratilo z ich nepeňažných benefitov.

„Mama, veď to je raj!“

Dočerta, ja nie som nijaká vášnivá chatárka. Naposledy som sa tam vytrepala kvôli Ollimu, lebo ma prinútili deti. Bol to, šlak to trafil, poriadne blúpy nápad. Susanna si namýšľala, že jej otec bude medzi tým krovím a raždím brozne nadšený. Olli však z celej výpravy nič nevnímal. Čertovsky zložité bolo už len nastrkať invalidné kreslo do Markovho auta, každý kričal na každého, Olli sa vylakal a dostal

záchvat triašky. Ten vystrašil Marka a Susannu, na otcove záchvaty neboli tí dvaja usmrkanci ani trocha zvyknutí. A to bol iba začiatok. Neboli sme ešte ani v polovici cesty, keď Ollimu začalo byť nevoľno a povracal sa všade vôkol na kožené sedadlá Markovho auta. Ja som to potom ako chudera upratovala, kým decká usrkávali latte z ekologických pohárov na nádvorí nákupného centra. V cieľi sme Ollibo zaparkovali pred chatou, kde mu bolo zima, zatiaľ čo Susanna so slzami v očiach cvakala jednu fotku po druhej.

Chata bola len taká biedna dosková búda, Olli ju staval sám na brehu jelšami porasteneho močiara na pozemku, čo mu z milosti venoval jeho brat, ktorý bol sedliak. Nebola tam ani posratá elektrina, ani vodovod, všetko to bol len jeden poondiaty primitívny krám. V tej idyle som sa ako mladá matka rodiny stala cieľom svokrinej kritiky. Nič som neurobila správne, došla, ani len tie zemiaky som neumyla v správnej priehlbni v skale.

„Bez nášho súhlasu ju nemôžeš predať,“ povedal Marko. „Polovica patrí nám. Neboj sa, vyjdeš, ak budeš žiť sporivo. Hádám z tohto tu zaistíme niečo do zásoby aj na zlé časy.“

„Zlé časy? Máš na mysli hospic alebo ústav pre dementných?“

Marko si odkašlal a zovrel päste. Samozrejme, že mal na mysli hospic a ústav pre dementných, je predsa zodpovedný realista. A pravdepodobne aj tútorstvo, ischemickú mozgovú príhodu, dispozíciu pacienta a súhlas s darovaním orgánov. Tým si zároveň vytváral vlastnú víziu záveru môjho života so všetkými podrobnosťami.

„Pekná hlúposť,“ vyhrklo zo Susanny. Prehrabávala sa v našich skrinkách na topánky. Dobré letné sandále leteli do vreca s odpadom už len z bezpečnostných dôvodov, lebo v mojom veku by sa nemalo chodiť v topánkach s podpätkami. „Ešte spadneš.“

„Teraz usporiadame tie papiere,“ vyhlásil so zúrivosťou zanovitosťou Marko a začal predčítať zoznam pozostalosti, ktorý starostlivo vypracoval. Ako chamtivému právnikovi sa mu majstrovsky podarilo zmrštiť Olliho majetok na absolútne minimum, aby sme zaplatili čo najnižšiu dedičskú daň.

„Platenie daní som vždy považovala za dôležité,“ zdôraznila som.

Marko a Susanna sa opreteký rozkričali. Vraj majú obidvaja až po krk daní aj spoločnosti a dedičská daň je v súčasnosti tá najzbytočnejšia vec, akú si len dokážu predstaviť. Relikt stavovskej spoločnosti.

„Toto je náš majetok!“ zakončila Susanna svoju lamentáciu a ja som celkom nepochopila, čo všetko považuje za svoje. Iste však nie moje prekrásne červené topánky na slávnostné príležitosti, ktoré už robili spoločnosť sandálom v odpadovom vreci. Marko ešte vysekol krátku temperamentnú prednášku o tom, akí sebeckí a hlúpi sme boli s Ollim, keď sme včas nepreviedli všetok majetok na deti. Všetci ostatní to tak robia. Tým by sme sa vyhli tejto babračke, povedal, pričom mal na mysli klamstvá nako komponované do zoznamu pozostalosti.

„Teraz je tu všetko do bodky presne a pre nás čo najvýhodnejšie.“

Ukázal na hľbu papierov, ktoré pôjdu daňovému úradu, akoby to bola jeho románová prvotina. Susannu premkol obdiv a namaľovala svoje meno na papier bez číta-

nia. Vzala som ten stôš k sebe, slúbila som, že si to večer v pokoji poprečítujem a vrátim sa k veci neskoršie.

„A načo ty...“ ozval sa Marko. „Ty sa tým nemusíš prehrýzať. Stačí tamto meno.“

„Aj tak tomu, zlatičko, vôbec neporozumieš,“ blábotala Susanna stojaca vedľa brata.